

MALIN OG ROBERT

Efter at have været igennem det svenske misbrugsbehandlingssystem har to svenske metadonbrugere fra Falun intet ønske om at vende tilbage til Sverige. De vil være her i Danmark, hvor de køber deres metadon på det sorte marked, benytter sig af Københavns væresteder og har mulighed for at være sammen hele tiden. For efter to et halv år på gaden er de nærmest smeltet sammen og har stærkt brug for hinandens hjælp og kærlighed.

I november 2014 stod 37-årige Robert på gaden i Falun i Dalarna i Sverige. Han havde gennem to og et halvt år været i et metadon-program, der var tilknyttet sygehuset i Falun, taget sin metadon fast og afleveret urinprøverne, som man bliver bedt om. Flere af hans bekendte fra miljøet havde fået adskillige chancer, efter de var 'plasket i bassinet' med et sidemisbrug - røget hash, taget benzodiazepiner eller amfetamin. Men da Robert havde taget amfetamin én gang, faldt hammeren, og han blev smidt ud af metadon-programmet og ud af den lejlighed, der var tilknyttet forløbet.

'De sagde bare til mig, at jeg ikke passede ind i programmet længere,' fortæller Robert, som vi møder i København sammen med sin kæreste Malin.

Men Robert havde stadig brug for sin metadon, så i stedet måtte han begynde at købe den på gaden i Falun.

'... bare så jeg kunne blive rask. Hvis du tager opiater, bliver man jo meget syg, når man stopper,' fortæller han.

Robert havde brug for fire tabletter a 20 milligram stykket til en samlet pris på 480 svenske kroner om dagen. Han fik 50 kroner om dagen af de svenske myndigheder til at leve for. Det er tariffen for hjemløse i Sverige. Det var slet ikke nok til at dække hans metadonbehov.

Til gengæld havde han fået en kæreste. Hun hedder Malin og er førtidspensioneret på grund af en

FOTO: HELGA THEILGAARD

nakkeskade efter en voldsom bilulykke tilbage i 1996, og hun hjalp ham med pengene til metadonen, når det kneb. Andre muligheder havde han ikke. Han ville i al fald ikke sætte sig ned på gågaden og tigge. Det var kun rumænerne, der gjorde sådan i Falun. Desuden har han tre børn i alderen 8, 14 og 16 år, som bor hos deres mor i samme by. De skulle ikke finde ham der.

Robert har været til og fra arbejdsmarkedet gennem hele sit voksenliv. Han er uddannet som bilmekaniker og er en dygtig én af slagsen. Når han arbejder, går det godt, men siden sin tidlige ungdom, hvor han som 16-årig begyndte at eksperimentere med stoffer – i første omgang heroin – er han faldet i igen og igen. Så har han arbejdet i en del år, og så har stofferne pludselig igen knækket ham for en tid.

‘Senest sluttede jeg med at arbejde for to år siden, hvor jeg havde været i gang i to år. Jeg var ramlet ind i en betonkant, da jeg skulle smide noget skrald ud i en container, og fik en stor infektion, fordi såret var så dybt, og der gik flere måneder, før det helede op. To gange om ugen skulle jeg til sygeplejerske for at få det rensset. Jeg var hjemme hele tiden, og så begyndte jeg at tage ’ting og sager’,’ fortæller han.

Dansk ly for natten

Malin er 41 år og har en 16-årig datter, der bor i sine søskendes hjem. Frem til 21-årsalderen arbejdede Malin som tjener på barer og restauranter, men måtte stoppe, da hun kom ud for bilulykken, der låste hendes nakke helt fast gennem fire måneder. Smerterne fortsatte, og hendes læge begyndte at ordinere hende opiat, der blev stærkere og stærkere – først tramadol, så citadol og siden subutex, der endte med at blive erstattet med metadon.

Da Robert mødte Malin, var hun kommet på metadon og havde et sidemisbrug af alkohol og benzodiazepiner. Hun levede af sin pension, som Robert gjorde et dagligt indhug i. Og da han ikke syntes, han kunne blive ved med at bede sin kæreste om at dække sit månedlige metadonforbrug, der løb op i cirka 15.000 svenske kroner, tog de en fælles beslutning om at rejse til Danmark, hvor de vidste, at man kunne få metadon til en meget lavere gadepris. Finder man en ’god’ pusher, kan man få metadon ned til 50 kr. for en pille på 20 milligram, hvor de skulle give 120 kroner i Falun.

‘Jeg har jo været i Danmark mange gange før, fordi jeg kan lide landet - og at rejse rundt i det hele taget. Og hvis jeg har været her i to dage, så har jeg valgt at bo på herbergerne, fordi det er billigt,’ fortæller Robert.

Derfor var Robert velorienteret om overnatningsmulighederne i Danmark, da de ankom, og det var selvsamme herberger, Robert og Malin var indstillet på at begynde at sove på - i Hillerødgade og på Sundholm, mens de i sommerhalvåret lagde sig udendørs og havde soveposer med på slæb i store tasker.

‘I Sverige er der jo slet ikke sådan nogle steder at bo. Nu kunne vi i al fald få tag over hovedet,’ siger Malin.

Vi har mødt det svenske kærestepar på Hillerødgade i København, hvor de er bekendt med omgivelserne og går hjemmevant ned i køkkenet og henter kaffe. Det er en af årets første forårsdage, og der er gået to et halvt år, siden de første gang sammen kom til København. Robert har drukket en øl her til morgen. Det er han ellers holdt op med, men han var nervøs på grund af interviewet, forklarer han. Ellers holder han sig mestendels til sin metadon. Det samme gælder Malin, der for ikke ret lang tid siden har været oppe på store mængder alkohol hver eneste dag samt benzodiazepiner.

Adskilt aflåsning

Tilbage i juni 2015 blev Malin indlagt på Hvidovre Sygehus på grund af et epilepsianfald, der var relateret til hendes misbrug. Hun var tidligere blevet opereret for mavesår, og arret i maven gav hende mavesmerter. Hospitalet tilkaldte Migrantgruppen under Hjemløseenheden, som de har fast kontakt til. Her mødte to ansatte op og fandt Malin i hospitalssengen og Robert sovende på gulvet. Siden har de to svenskere holdt kontakten til Migrantgruppen, og allerede en måned efter - i juli 2015 - blev Malin og Robert overtalt af Migrantgruppen til at blive kørt til Sverige igen for at komme i behandling, fordi de begge to var for syge og aktivt misbrugende til at klare sig på gaden.

To ansatte fra Migrantgruppen fulgte dem op til Dalarne. Aftalen var, at de fik lov til at drikke en kasse øl på turen op til sygehuset i Falun, som er et sted, der står for misbrugsbehandling. Her kom de direkte til en samtale med sagsbehandlingen, der valgte at

indlægge dem på hver sit psykiatriske afsnit, som også tager sig af sidemisbrug. Siden kom Robert på LVH-hem (det kaldes de tvungne afvænningscentre i Sverige), hvor han blev tvangsindlagt til at være i stof-afvænnings i seks måneder for så at blive skrevet op til at komme ind i metadon-programmet bagefter. Malin kom også på et aflåst LVH-hem, men kom allerede efter tre måneder over i metadon-programmet, fordi hun var god til at samarbejde.

‘De lovede os, at vi skulle få hjælp, og at vi ville være sammen, men lige så snart, vi kom til Sverige, splittede de os ad, og vi fik overhovedet ikke den hjælp, de lovede os,’ fortæller Malin.

‘De låste mig inde i seks måneder, fordi jeg har taget stoffer. Det eneste andet land, jeg ved, der ellers gør sådan, er Canada,’ tilføjer Robert.

‘Det var jo, fordi vi havde taget metadon hernede i København, så vi blev afgiftet og fik ingenting. Det var fuldkommen som at være i fængsel. Alt er aflåst, du skal for eksempel gå ud i et bur for at ryge. Og så blev vi adskilt på et sted for mænd og et andet for kvinder,’ siger Malin.

‘Og så var det, at jeg stak af efter fem måneder,’ siger Robert. Jeg kunne ikke holde ud at være der læn- gere. Og det er derfor, at jeg nu kan komme i fængsel, hvis jeg kommer tilbage til Sverige. Men jeg er ikke højprioriteret efterlyst, hvis de ser mig, jeg mener ... politiet har taget mig her, fordi jeg har stjålet alkohol, og når de ringer til Sverige, ved de jo, at jeg er efter- lyst, men gør ikke noget ved det,’ siger Robert.

‘Jeg blev udskrevet, fordi jeg kom ind i metadon- programmet. Så mit forløb var helt normalt. Jeg kom ud derfra efter tre måneder. Og bagefter kom jeg i ’programmet’ og fik hjælp med en træningslejlighed. Men så fandt de ud af, at jeg havde drukket alkohol, da jeg var hos min søster, og når man bor i den dér lejlighed, er der nul-tolerance. Det vidste jeg ikke også gjaldt, når jeg var hos min søster, så jeg blev sparket ud af lejligheden, og så tog Robert til Danmark. Jeg var jo i ’programmet’ i Sverige, men jeg ville jo være sammen med ham, så derfor tog jeg også herned,’ siger Malin.

Midlertidigt helle

Tre uger før interviewet er Robert og Malin flyt- tet ind i en lejlighed hos en ældre dame, hvilket har

stabiliseret dem en hel del. Forinden havde Robert fået et ildebefindende på herberget på Hillerødgade, hvor personalet en morgen fandt Robert i en tilstand, der fik dem til at tro, at han var død, og fik ham kørt på skadestuen. Robert har problemer med sit højre hjertekammer og er blevet opfordret af Migrantgrup- pen til at få det udredt. De mener, at hjerteproblemet hænger sammen med hans metadonindtag. Men fordi Robert ikke har adresse i Danmark, kan han ikke benytte sig af det danske sygehusvæsen, så han skal til Sverige og udredes. Det vil Robert meget nødtigt. Roberts hænder er hævet helt op og er i kontrast til hans ellers spinkle krop.

‘Jeg ved ikke helt, hvad det er, men når jeg har gjort sådan her (Robert gestikulerer, at han fixer med en sprøjte, red,) så sker der noget. Jeg er jo stoppet med at fixe fast, men hvis jeg gør det en gang imellem, kan jeg ikke gå, og jeg besvimer næsten hele tiden. Jeg tror kun, det handler om at holde mig fra stofferne, og sidste gang, jeg prøvede det, blev jeg virkelig bange. Så nu tør jeg ikke fixe mere,’ siger han.

‘Men det hele begyndte med en lungeinflamma- tion, og så kom det med hjertet,’ skyder Malin ind.

‘Det er blevet slemt for fem uger siden. Jeg tror, det hænger sammen med, at jeg har fixet ikke-filtrere- de stoffer. Men vi har jo fået det meget bedre, efter vi er kommet indendørs i en toværelses lejlighed med et køkken, og vi kan se fjernsyn,’ fortæller han.

Damen, de bor hos, mødte de på gaden sammen med hendes hund. Og da hun hørte om deres situati- on, som blandt andet indbefattede, at de ikke længere måtte sove på Hillerødgade, der ikke ville tage ansvar for hans hjerteproblemer, inviterede hun dem inden- for. Robert og Malin har fået hendes soveværelse. Selv sover hun på sofaen i stuen, hvis hun ikke er i sit sommerhus.

‘Hun fortalte, at hun havde pladsen og ikke var hjemme så tit, så hun tilbød os at forsøge og se, om hun kunne stole på os. Det var meget sødt af hende. Jeg ved ikke hvorfor,’ fortæller Robert.

‘Hun er 55 til 60 år, men har store problemer med sin cancer. Når hun skal ind til strålebehandling, er hun i lejligheden, ellers er hun i sommerhuset. Vi hjælper hende meget. Jeg gør rent og vasker op, går ud og handler og henter hendes medicin, fordi hun har problemer med at gå,’ siger Malin.

‘Hun har det ikke nemt, så nogle gange er hun presset, men hun kan lide, at vi hjælper hende. Vi sætter så meget pris på det, så jeg vil virkelig gerne vise hende, at vi fortjener det. Jeg vil meget gerne have hendes accept. Så jeg vil meget gerne hjælpe hende, for hun hjælper jo virkelig mig. Når hun er i sommerhuset, betaler vi 100 kroner om dagen, men når hun er hjemme, gør vi ikke,’ fortæller Robert.

Hele sammen

I Robert og Malins første tid i Danmark tiggede de på gaden for at få råd til deres metadon og kom siden i gang med at sælge Hus Forbi. Nu står de på hver deres stamsted foran nogle supermarkeder på Nørrebro hver dag. Ud over indtjeningen fra avissalget har Malin sin pension fra Sverige, så de kan godt få hverdagen til at løbe rundt økonomisk. Men de ved godt, at de bor på lånt tid hos den ældre dame, og det tvinger dem til at tænke fremad. Efter at de nu har fået skåret alkoholen ned til et par øl om dagen, har Robert en forhåbning om, at han kan få et job som bilmekaniker i Danmark, der kan give dem råd til deres egen lejlighed:

‘Jeg har spurgt flere værksteder, om jeg kan få job, og der er i al fald et sted, der er meget interesseret, for de spurgte, om jeg kunne noget specielt. Og da jeg fortalte dem, at jeg kan skifte kilerem, sagde de, at de måske ville ringe igen. Det er dét, jeg går og venter på. Jeg er en god mekaniker. Hvis de lader mig gøre forsøget, tror jeg, de kan se det. Og så søger vi efter en lejlighed. Jeg fungerer jo virkelig godt, hvis bare jeg tager min metadon regelmæssigt,’ siger Robert.

‘Og jeg vil jo gerne være hernede sammen med Robert. Jeg kan ikke arbejde på grund af min nakke, så jeg vil gerne være hjemme og tage hånd om Robert og gå og sælge Hus Forbi.’

Sådan er fremtidsplanerne for Malin og Robert lige nu. Der er meget, der skal falde på plads, for at

det skal lykkes. De hører til i behandlingssystemet i Sverige, og det er også der, de skal have deres metadon (det kan man læse mere indgående om i den foregående artikel 'Et øjeblik', red.). Men det væsentligste for Malin og Robert er, at de vil være sammen.

‘For vi elsker jo hinanden,’ siger Robert.

Malin nikker og supplerer:

‘Vi har brug for hinanden. Med Robert føler jeg mig hel, og når man har boet sammen på gaden, bliver man meget tætte.’

Det er også sådan, Migrantenheden opfatter dem. Som Kling og Klang forklarede de, da STOF henvendte sig til dem. Og det er derfor også det udgangspunkt, Migrantenheden forsøger at hjælpe dem med at bibeholde, når de kontakter de svenske myndigheder for at få lavet nogle aftaler om deres fremtidige liv. Men selvom de er i kontakt med Falun Sygehus, som står for misbrugsbehandlingen, så har Malin og Robert intet ønske om at vende hjem til Sverige. De vil være her i Danmark og af flere årsager.

‘Vi får meget bedre hjælp her. Det svenske behandlingssystem er noget lort. Du får overhovedet ingen hjælp,’ siger Malin

‘Jeg var så syg, at jeg næsten ikke kunne klare det, da jeg blev afgiftet, men de hjalp mig overhovedet ikke. Og så trives jeg bare meget bedre i Danmark. Jeg kan lide mentaliteten hernede. Folk er mere åbne. Her er mere liberalt og mindsettet er mere europæisk. Så jeg VIL ikke tilbage til Sverige,’ slutter Robert. ■

AF BIRGITTE ELLEMANN HÖEGH

Malin og Roberts efternavne er redaktionen bekendt. Deres fortælling beror alene på deres udsagn og oplevelser. Vi har ikke tjekket deres oplysninger med de svenske myndigheder om årsagen til, at de blev smidt ud af metadonprogrammet.